

Η ΚΥΠΡΟΣ ΤΟΥ ΣΕΦΕΡΗ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΤΟΥ Δρ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

«Κύπρον ου μ' εθέσπισεν»

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΣΑΒΒΑΣ ΛΙΜΝΑΤΙΤΗΣ

Η σχέση του νομπελίστα ποιητή Γιώργου Σεφέρη με την Κύπρο και η αγάπη που έτρεφε για τους κατοίκους της είναι λίγο πολύ γνωστή. Σε ένα γράμμα που είχε γράψει στην αδελφή του τον Οκτώβριο του 1954, αναφέρει για το νησί: «... Τον έχω αγαπήσει αυτόν τον τόπο. Ίσως γιατί βρίσκω εκεί πράγματα παλιά που ζουν ακόμη, ενώ έχουν χαθεί στην άλλη Ελλάδα... Ίσως γιατί αισθάνομαι πως αυτός ο λαός έχει ανάγκη από όλη μας την αγάπη και όλη τη συμπάθειά μας. Ένας πιστός λαός, πεισματάρικα και ήπια σταθερός. Για σκέψου πόσοι και πόσοι πέρασαν από πάνω τους: Σταυροφόροι, Βενετσιάνοι, Τούρκοι, Εγγλέζοι - 900 χρόνια. Είναι αφάνταστο πόσο πιστοί στον εαυτό τους έμειναν και πόσο ασήμαντα ξέβαψαν οι διάφοροι αφεντάδες πάνω τους. Και τώρα γράφουν στους τοίχους των χωριών τους: 'Θέλωμεν την Ελλάδα μας κι ας τρώγομεν πέτρες...'. Θα ήθελα οι νέοι μας να πήγαιναν στην Κύπρο. Θα έβλεπαν από εκεί πλατύτερο τον τόπο μας...».

Σίγουρα όμως ακόμη και οι πιο μυημένοι στο έργο, την σημασία αλλά και την έννοια της ποιήσεως του Γιώργου Σεφέρη θα είχαν πολλά να αποκομίσουν από την ομιλία που έδωσε ο Δρ. Αντώνης Δρακόπουλος την περασμένη Κυριακή στο χώρο της Κυπριακής Κοινότητας στο

Στάνμφορ, και η οποία τελούσε υπό την αιγίδα της ΣΕΚΑ. Με λόγο απέρητο και ευκόλως κατανοητό στο κοινό, ο Δρ Δρακόπουλος επέλεξε δυο από τα ποιήματα του Σεφέρη προκειμένου να φωτίσει με άπλετο φως την ιδιαίτερη σχέση του ποιητή με την Κύπρο. Πρώτο στην σειρά ήταν το ποίημα «Ελένη», το οποίο «δανείζεται» την έμπνευση του από μια εκδοχή του μύθου της Ωραίας Ελένης σύμφωνα με τον οποίο ο Πάρις δεν πήρε μαζί του στη Τροία την όμορφη βασίλισσα, αλλά ένα είδωλο της. Ο μύθος αυτός έχει φτάσει στις μέρες μας χάρη στην ομώνυμα τραγωδία του Ευριπίδη, σύμφωνα με τον οποίο η γνωστότερη ίσως καλλονή της αρχαιότητας μεταφέρθηκε από τον Ερμή στο παλάτι του βασιλιά Πρωτέα στην Αίγυπτο, όπου και τελικά επανασυνδέθηκε με τον σύζυγο της Μενέλαο αμέσως μετά το τέλος του Τρωϊκού πολέμου.

Στη συνέχεια ο Δρ Δρακόπουλος με τον δικό του άψογο τρόπο, καθήλωσε και μύπησε τους -λίγους ομολογουμένως- παρευρισκομένους στα «μυστικά» ενός άλλου ποιήματος του Σεφέρη και δη το «Σαλαμίνα», το οποίο στην "θρυλική" συλλογή του Σεφέρη, «Ημερολόγιο καταστρώματος Τ». Συνδετικός κρίκος των δυο ποιημάτων, ο μυθικός Τεύκρος, ο οποίος ουσιαστικά λειτουργεί ως το alter ego του ποιητή, ο οποίος

με την σειρά του χρησιμοποιεί γνωστούς μύθους και τραγωδίες, όχι τόσο για να αφιρνίσει τον ελληνισμό (πόσο δε εκείνο της Κύπρου, στην οποία άλλωστε έμπαιναν τότε οι βάσεις για την εξέγερση κατά των Βρετανών κατακτητών) αλλά περισσότερο για να υπενθυμίσει σε πρώην φίλους και συμμάχους - με κύριο στόχο και πάλι την Μεγάλη Βρετανία- τόσο την βοήθεια που πρόσφερε η νήσος στον αγώνα κατά του ναζισμού, όσο και τις συνεχόμενες αθετίσεις των υποσχέσεων που άπλετα μοίρασαν στους Κύπριους. Ουσιαστικά ο νομπελίστας ποιητής προμηνύει την απόδοση δικαιοσύνης στην Κύπρο, ενώ πρέπει να σημειωθεί πως ο ήπιος τόνος που ασπάζεται η γραφή του, λειτουργεί ουσιαστικά ως πιο σθεναρός μοχλός πίεσης, σε αντίθεση με μια πιο επιθετική προσέγγιση η οποία ίσως να είχε ως μόνο αποτέλεσμα

ΕΣ ΓΗΝ ΕΝΑΛΙΑΝ ΚΥΠΡΟΝ

Η έλξη που είχε η Κύπρος στον Σεφέρη δεν αφορούσε μόνο τον -σχεδόν μόνιμο- θα έλεγε κανείς - αγώνα των Κυπρίων για ελευθερία, αλλά πήγαινε ακόμη πιο βαθιά, αφού ουσιαστικά το μαρτυρικό νησί θύμζε στον Νομπελίστα ποιητή τον δικό του, ιδιαίτερο τόπο κατοχής: την Σμύρνη, και πιο συγκεκριμένα τους αγρότες των Βουρλών, την περιοχή στην οποία συνήθιζε να περνά τις καλοκαιρινές διακοπές του στο

κήμα της γιαγιάς του. Είναι άλλωστε γνωστή η παραδοχή του ίδιου του ποιητή ότι μόνο σε δυο πράγματα είχε αφοσιωθεί στη ζωή του: στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και στην Κύπρο. Όπως επίσης γνωστή είναι και η πεποίθηση του Σεφέρη πως ο ίδιος ήταν κατά κάποιον τρόπο η προσωποποίηση του ίδιου του Οδυσσέα, ενός πρόσφυγα που μόνιμως ταξιδεύει, βρίσκοντας στο πρόσωπο της Κύπρου την νέα του πατρίδα, μετά την γενέτειρα του Σμύρνη.

Η ιδιαίτερη αυτή σχέση ξεκίνησε πολύ προτού ο Σεφέρης επισκεφτεί το νησί της Αφροδίτης. Εν έτη 1931 και ενώ υπηρετεί ως Πρόξενος της Ελλάδας στο Λονδίνο, ζητά από την αδελφή του Ιωάννα Τσάτσου -σύζυγο του γνωστού έλληνα πρωθυπουργού- να του αποστείλει όσες δυνατόν περισσότερες πληροφορίες μπορεί για την νήσο, και αυτή υπακούει φροντίζοντας να συμπληρώνει τις επιστολές της με αποκόμματα από Ελληνικές εφημερίδες με αναφορές στην Κύπρο.

Συνολικά ο Γιώργος Σεφέρης επισκέφτηκε την Κύπρο 4 φορές: την πρώτη φορά εν έτη 1953 και την τελευταία για μια μόλις μέρα το 1970, ένα χρόνο πριν τον θάνατο του. Αγαπημένη του ασχολία του Σεφέρη κατά την παραμονή του στην Κύπρο ήταν να γυρίζει τα χωριά και τις εκκλησίες και να έρχεται σε επαφή με τον απλό κόσμο της νήσου, τον οποίο απαθανάιζε με την πανταχού παρούσα φωτογραφική του μηχανή

ΠΑΝΩ, α
της ΣΕΚΑ
ΣΑΕ Ωκε